

DE GROENIE
ZEGGIE

jaargang 38

nr.4 december 2022

Afdelingsblad IVN Amstelveen

Samenstelling Bestuur

Voorzitter	vacant
Secretaris	Jan van Willigenburg Tel. 020 679 50 94 ivnamstelveen@live.nl
Correspondentie- adres	IVN Amstelveen R. Blokland Paterlaan 19 1183 WL Amstelveen
Leden- administratie	Lennie Stegeman In het Midden 99 1422 PC Uithoorn Tel. 0297 52 10 80 lennie.stegeman @planet.nl
Penningmeester	Ina Wisselink Tel. 0612946065 inawisselink@planet.nl
Bank	NL26 INGB 0005 2469 61 t.n.v. IVN Amstelveen
Lid	Henk Breij Tel. 020 641 01 79 henk-en-jenny-breij @kpnmail
Lid	Aad van Paassen Tel. 0206412548 a.van.paassen@online.nl
Lid	Nel Bolt Tel. 0637276468 nel.boltklugkist@gmail.com
Website	www.ivn.nl/afdeling/ amstelveen

In Memoriam Albert Elich

Op 5 oktober jl. is Albert Elich in 't Huis aan de Poel overleden.

Albert was sinds 1985 lid van IVN Amstelveen en na het volgen van de Groencursus liet hij zich opleiden tot natuurgids. Vervolgens heeft hij vele jaren rondleidingen gegeven in de Amstelveense heem-parken. Albert was een allround natuurgids met een voorliefde voor vogels en paddenstoelen.

Tevens was hij jarenlang een actief lid van de pad-denstoelenwerkgroep.

Van het bestuur

Afgelopen tijd heb ik een kant van IVN Amstelveen gezien, die pas recentelijk gestalte kreeg. Op de fotoavond, die we altijd in november organiseren, vertelde natuurgids in opleiding Adri van den Brink ons over haar ervaringen met de Natuurkoffer, een werkgroep die nog geen jaar actief is binnen onze vereniging. Mensen in contact brengen met de natuur, die er zelf niet meer op uit kunnen. Het zal ons geen nieuwe leden opleveren, maar sociaal gezien een prachtige onderneming.

Bas ten Asbroek lanceerde vorig jaar het idee om mensen die niet meer goed ter been zijn een paddenstoelenexcursie door het Amsterdamse Bos aan te bieden met behulp van "Bosmobielen". Door dat vervelende virus kon het vorig jaar niet door gaan, maar dit jaar kwam het er dan eindelijk van. Op een zwaarbewolkte ochtend gingen we met acht bejaarden, twee vrijwilligers en twee chauffeurs op pad. Ingrid, Claire, Jenny en ondergetekende fietsten vooruit naar van te voren afgesproken plekken. Daar aangekomen lieten we de excursiegangers paddenstoelen zien, die naar hartenlust gefotografeerd en bekeken werden. Onder een afdak zaten de ouderen zichtbaar te genieten van het gebodene, terwijl wij in de regen paddenstoelen en stukken hout aandroegen.

Kortom twee activiteiten die niet zozeer met natuureducatie te maken hebben, maar wel onze sociale kant laten zien, een kant van IVN Amstelveen waar we trots op mogen zijn.

Namens het bestuur wens ik iedereen mooie kerstdagen toe en een plezierige jaarwisseling.

Henk Breij

**Adres voor bijeenkomsten en cursussen
"De Arc"
Jeanne d' Arclaan 8 te Amstelveen**

De Groene Zegge

IVN Amstelveen - december 2022

De redactie van de Groene Zegge

wenst alle lezers

fijne feestdagen

en een natuurrijk 2023

Inhoud

- 2 **Van het bestuur**
In Memoriam Albert Elich

- 4 **Nieuwjaarsbijeenkomst**
Redacteur en secretaris gezocht

- 5 **Goedbedoelde missers**
Herdenking Carla de Bruijn

- 6 **Terugblik paddenstoelenseizoen**

- 7 **Onderkruipsels**
Over gierzwaluwen gesproken

- 8 **Net verschenen**
Fotocursus voor beginners

- 9 **Groene wijkinitiatieven**

- 10 **Mens en vogel**

- 12 **Waarnemingen**

- 14 **Van de penningmeester**
Lettersudoku

- 15 **Coördinatoren**

Nieuwjaarsbijeenkomst

Het bestuur van IVN Amstelveen nodigt leden, donateurs en belangstellenden uit om op

ZONDAG 8 JANUARI

elkaar, onder het genot van een hapje en een drankje, een goed nieuwjaar te wensen.

U bent van harte welkom **tussen 12.00 en 14.00 uur** in "de Arc", Jeanne d'Arclaan 8, Amstelveen.

Voorafgaand is er een rondleiding door de Middelpolder, start om 10.00 uur bij de Jeanne d'Arclaan.

Graag tot 8 januari

Redacteur nieuwsbrief

Om naast de Groene Zegge regelmatig berichten uit te kunnen doen gaan en activiteiten aan te kondigen, is het wenselijk met een digitale nieuwsbrief voor IVN Amstelveen te gaan werken.

Daarvoor zijn we op zoek naar een redacteur. We zoeken iemand die het leuk vindt met teksten te werken in een digitaal mailprogramma.

De redacteur beheert de mailbox waar de berichten naar toegestuurd kunnen worden en zorgt ervoor dat de nieuwsbrief op de afgesproken tijden verzonden wordt. Ben je geïnteresseerd in deze functie neem dan contact op met:

Ina Wisselink: tel 0612946065 inawisselink@planet.nl

Fietsvoucher voor Texel

Eerder dit jaar waren we, zoals gewoonlijk, met de vogelcursus op Texel. Vooraf wordt gevraagd wie welke fiets wil huren. Het is tegenwoordig vooraf betalen. Dit doe ik dan privé. Op de dag dat we naar Texel gingen waren er 2 afmeldingen. Bij de verhuurder bleek, dat ik daarvoor geen geld terug zou krijgen, maar een voucher voor minder dan het huurbedrag dat dan wel weer geldig zou zijn tot eind 2023. Om daar nu persoonlijk voor op te draaien gaat me te ver. Dus bij deze een oproep: wie nog dit jaar of volgend jaar van plan is om naar Texel en te gaan en daar te gaan fietsen, laat het me weten. Ik heb een voucher voor 2 elektrische fietsen ter waarde van 40 euro. De eendaags huurprijs van een elektrische fiets bedraagt dit jaar 23 euro.

Marleen Andriessen
jonker.andriessen@planet.nl

IVN Amstelveen zoekt een nieuwe secretaris

De secretaris voert de volgende taken uit:

- * Mailbox beheren, wat betekent de inkomende mails selecteren op relevantie, actie ondernemen en zo nodig anderen hierover informeren
- * Het verzorgen van de agenda's en verslagen van de bestuursvergaderingen, het overleg met de coördinatoren en de ALV
- * De agenda van de verschillende activiteiten bijhouden
- * Contact onderhouden met de beheerder van de Arc en het gebruik van het leslokaal doorgeven
- * Verwelkomen nieuwe leden met een boekje
- * Post ontvangen en lezen (en verdelen) die via de post binnenkomt
- * Aanspreekpunt van het telefoonnummer van de afdeling zijn
- * Jaarverslag IVN Amstelveen van de werkgroepen verzamelen

Ben je geïnteresseerd in deze functie neem dan contact op met Jan van Willigenburg:

Tel 0206795094

Email ivnamstelveen@live.nl

Goedbedoelde missers

Op het terrein van de buitenplaats Wester-Amstel staat een bijenhotel. Op een bordje staat te lezen dat dit enkele jaren geleden is neergezet als geschenk van een ecologisch bureau. Maar totnogtoe heeft geen enkele bij een eitje gelegd in dit hotel. De reden: het hotel staat in de schaduw onder een rijtje bomen, en een bij zal alleen een ei leggen op een plaats waar zonnewarmte ervoor zorgt dat het ei wordt uitbroed.

Nestkasten

Weinig Amstelveners zal het zijn ontgaan dat er druk wordt gewerkt aan de verbreding van de A9. Bij zo'n groot project is er altijd een beetje geld beschikbaar om de gevolgen van de aanleg voor natuur en milieu enigszins te compenseren. Rijkswaterstaat kwam op het idee om een stel nestkastjes aan te bieden aan een basisschool in Ouderkerk aan de Amstel, letterlijk onder de rook (fijnstof?) van de snelweg. De koolmezen die hierin gingen broeden zouden processierupsen, die in de eiken naast de snelweg leven, in toom kunnen houden. In een laat stadium is contact gezocht met een lid van de Vogelwerkgroep Ouderkerk; door vakantie van de organiserende medewerker verliep dit stroef.

De scholieren hadden de kastjes geschilderd in fraaie kleuren – ik weet niet of vogels dit kunnen waarderen.

Als vertegenwoordiger van de Vogelwerkgroep mocht ik de schoolkinderen *last minute* iets vertellen over holenbroeders en nestkasten. Zij dachten dat de vogels wel 'gezellig' in een stel nestkasten aan één boom zouden gaan broeden. Ik heb uitgelegd dat dit vanwege voedselterritoria niet opgaat. Doordat de bestelde hoogwerker te laat kwam, werden vanwege de haast soms toch twee kasten dichtbij elkaar opgehangen.

Achteraf bleek er niets te zijn geregeld over het onderhoud. De plaatselijke nestkastengroep bleek weinig animo te voelen voor het jaarlijks schoonmaken van 50 nestkasten, naast de kasten die zij al beheren op de begraafplaats en de kerkuilenkasten in de Ronde Hoep. Zo verzandt een leuk initiatief...

Doelsoorten

Een ander voorbeeld. In opdracht van de gemeente Ouder-Amstel heeft een ecologisch adviesbureau een rapport opgesteld over doelsoorten, die de biodiversiteit in de gemeente kunnen vergroten. Hiervoor zijn onder meer Aad van Paassen en ikzelf (via videoverbinding) geïnterviewd. Het eindrapport en de bijbehorende publieksfolder zijn fraai vormgegeven. Voor Ouderkerk aan de Amstel is de huismus als doelsoort aangewezen. Maar hierbij staat een tekening van een ringmus...

Natuureducatie

Bij veel betrokkenen, zelfs bij adviesbureaus op ecologisch gebied, is sprake van een ontstellend gebrek aan praktijkkennis. En dat is jammer vanwege verspild geld en moeite. Ik weet niet of hier een taak ligt voor het IVN, maar natuureducatie is dringend nodig.

Gert-Jan Roebersen.

Herdenking Carla de Bruijn

Op 30 oktober jl. verzamelden een dertigtal mensen zich bij de pergola op het Vogeleiland; IVN'ers uit Amsterdam en Amstelveen, en enkele familieleden van Carla de Bruijn. Zij kwamen voor een kleine plechtigheid naar aanleiding van het overlijden van Carla op 1 april van dit jaar. Het was fijn om te horen welke herinneringen eenieder heeft aan Carla. Door Katja Sienknecht, Wies Teepe en Johan Klein werd vervolgens een herdenkingsplaatje aangeboden aan de dochters van Carla en gezamenlijk bevestigd aan een van de palen van de pergola op het Vogeleiland. Dit was de plaats waar Carla zo van hield. Ter afsluiting werd, zo goed en kwaad als het de zangers afgang, het lied 'De dromedaris' van Harrie Jekkers ten gehore gebracht. Met een hapje en een drankje uit de natuur hebben we nog wat bijgepraat met elkaar.

Aad van Paassen, bestuur IVN Amstelveen, en Gert-Jan Roebersen.

Terugblik op het paddenstoelenseizoen 2022

Het afgelopen najaar is een heel goed paddenstoelenseizoen geweest. Het begon al in september met een paddenstoel, die we vorig jaar voor het eerst vonden. Wij noemden hem de **dubbelgangerbundelzwam**, maar dit jaar kwamen we er achter, dat er nog meer bundelzwammen zijn, die er erg op lijken. Volgend jaar laten we hem microscopisch onderzoeken voor de zekerheid, maar één ding staat als een paal boven water: de paddenstoel is prachtig.

dubbelgangerbundelzwam (rechts)

foto Henk Breij

De reguliere rondleiding op 30 oktober werd druk bezocht: bijna 50 personen.

Er is deze herfst ook een heel speciale rondleiding gehouden, nl. een overdekte.

Het plan was van Bas ten Asbroek.

Acht ouderen, die niet zo goed meer ter been zijn, werden per bosmobiel door het Amsterdamse Bos gereden. Op diverse plekken stopten we om ze paddenstoelen te laten zien. We werden daarbij geholpen door Ingrid de Winter en Claire Steinmetz, twee natuurgidsen in opleiding.

Het bleek een groot succes en zeker voor herhaling vatbaar.

In oktober hebben we een nieuwe vondst gedaan, het **verkleurzwammetje**.

De bovenkant van dit paddenstoeltje is niet zo heel bijzonder, maar als je met een spiegeltje onder de hoed kijkt, zie je prachtig gekleurde lamellen, diep rood.

De sporen van dit kleine zwammetje zijn groen, maar verkleuren onder invloed van de buitenlucht meteen.

Een andere nieuwe soort die we mochten verwelkomen was het **IJshoningraatje**. Dit is weliswaar geen paddenstoel, maar een slijmzwam.

verkleurzwammetje

foto Jenny Breij

ijshoningraatje

foto Henk Breij

En tot slot mag de slotavond in november niet onvermeld blijven.

Deze avond werd weer georganiseerd door de paddenstoelenwerkgroep in samenwerking met de fotowerkgroep.

Het programma was heel divers met prachtige foto's.

'Onderkruipsels' in het Rijksmuseum

Te zien tot en met 15 januari 2023.

700 mieren van elk een meter, tegen de muren kruipend... te veel van het goede? Nee hoor, fascinerend! Gemaakt door een Colombiaanse kunstenaar, van o.a. afgedankte T-shirts en takken van de Jasmijnboom. En dan ben je nog maar aan het begin van een duik in de insecten- en spinnenwereld.

Pas in de 16e eeuw begon men zich serieus af te vragen waar al die 'vieze' beesten toch vandaan kwamen? Zomaar, uit een lijk kwamen vliegen! Insecten stonden symbool voor dood en verderf, heel plastisch afgebeeld. Maar langzamerhand werd een tipje van de sluier opgetild en begon men de schoonheid van insecten te zien. De oudste tekening van een insect is het Vliegend Hert van Albrecht Dürer van 1505, prachtig. Nog iets later werden brieven in de kantlijn versierd met kleine kevertjes, sprinkhanen, bijtjes, en werden er voorwerpen versierd met spinnen, slangen en insecten. We kennen de avontuurlijke Maria Sibylla Merian, tweede helft 17e eeuw, die de levensloop van rupsen en vlinders begon te tekenen. Waar je ook niet omheen kunt is het gigantisch web van echt spindraad... en zelfs in hoeken waar geen publiek komt, hebben de samenstellers gekozen om spinnen rustig hun web te laten maken. Vergeet niet vooraf een ticket te boeken, ikzelf stond 'illegaal' de eerste dag al op de stoep, maar dat mocht ik niet verder vertellen.

Els Poel

Over gierzwaluwen gesproken...

In de Groene Zegge van september 2022 stond een leuk verhaal van Hans Doorenbosch over hoe vogels hun pasgeboren jongen voeden. Ik vond daar ook de gierzwaluw terug. Alles wat over deze vogel wordt geschreven wil ik lezen, het is mijn favoriete vogel. Ik heb volwassen en jonge gierzwaluwen in mijn handen gehad, uit het nest gevallen jonge vogels grootgebracht en weg laten vliegen, in een hoogwerker nesten gecontroleerd, steigers beklommen om vogels en nesten te redden van vernieling of verstoring bij dakreparaties en op veel plekken gezorgd dat er neststenen werden aangebracht o.a. in de St. Josephlaan. Ik heb ook nog 18 jaar in het bestuur (o.a. secretaris) van Gierzwaluwbescherming Nederland zitting gehad, ook Trudy du Chattel was als secretaris actief. Hans schrijft dat de ouders van jonge gierzwaluwen bij slecht weer hun jongen in de steek laten om ver weg insecten te gaan vangen. De jonkies zouden dan in een toestand van vertraagde stofwisseling gaan (torpor genaamd). Toen ik dit las was ik weer bij de les want een ding is zeker: dit is niet correct. De ouders verlaten hun jongen niet bij slecht weer. Ze blijven op het nest om hun jongen warm te houden.

Ik heb Hans hierover bericht en Hans vindt het goed dat ik het corrigeer.

In 2007 heb ik, namens Gierzwaluwbescherming Nederland, een aantal camera's gezocht, gevonden en de beelden onderzocht op de afwezigheid van de oudervogels. Er was toen een periode van heel slecht weer met harde wind, regen en temperaturen van ca. 10 graden (in mei!) over een strook van Ierland tot voorbij Berlijn. Kijkend naar de beelden op die camera's bleek dat de oudervogels op het nest blijven en hun jongen niet achterlaten. Soms zag ik een vogel de nestkast binnenkomen waar de druppels regen vanaf rolden. En een keer met voedsel (een groot insect). Hierover is ook gepubliceerd in o.a. het Gierzwaluwenbulletin en in een artikel in Limosa.

Dus nee, de jonkies blijven niet bloot achter in het nest.

Het is wel dankzij de camera's dat we (alle gierzwaluwliefebbers) dat konden corrigeren, want voor ik actief werd geloofden ik en veel anderen de versie zoals Hans die verwoordde... We wisten niet beter. Maar kennelijk staat het nog ergens op papier of op het internet.

Marleen Andriessen.

Net verschenen.

Insectengidsen genoeg, mijn eerste keverboek kreeg ik op mijn 15°, met helaas alleen wetenschappelijke namen, maar ik was er dolgelukkig mee. De stapel groeide en de verscheidenheid leek zo langzamerhand wel voldoende, maar nu is er toch één aan toegevoegd!

De net verschenen insectengids 'Welk insect is dat?' van Heiko Bellmann, uitgegeven door de ANWB.

Een vondst vind ik de kleur waarmee de families worden aangegeven. Direct naar de kevers of de wantsen, dat scheelt veel bladerwerk. De afbeeldingen zijn vlijmscherp, van verschillende kanten belicht, en de specifieke kenmerken worden met pijltjes aangegeven.

En een redelijke prijs, €20,-.

Veel plezier!

Els Poel

rosse metselbij

foto Piet de Boer

Wij zijn blij met uw kopij

Graag inleveren voor 10 februari 2023

Fotocursus voor beginners

Leden van de fotowerkgroep gaan in de maanden maart en april een cursus natuurfotografie geven voor beginners.

Er zijn 3 theorieavonden: donderdag 16 maart, 23 maart en 6 april.

Een excursie naar het Thijssepark staat ingepland op zaterdag 25 maart (reservedatum zaterdag 1 april).

Belangstellenden dienen de beschikking te hebben over een fotocamera, waarin niet alles geautomatiseerd is. Diafragma en sluitertijd moeten met de hand ingesteld kunnen worden. De cursuskosten bedragen 50 euro en je kunt je opgeven door een email te sturen naar: HFANYWHERE@XS4ALL.NL

Er wordt aandacht besteed aan de volgende onderwerpen:

1. De techniek van de fotografie
2. Compositie van een foto
3. Fotograferen bij verschillende weertypen
4. Fotograferen van bloemen, vogels, paddenstoelen, insecten en landschappen

Er is plaats voor twaalf cursisten.

De docenten zijn Ellie Riemens, Henk Fritscheck, Marga Ronhaar, Jeannette Schenk, Piet de Boer en Henk Brij.

Themabijeenkomst “Groene wijkinitiatieven in Amstelveen”

Op 13 november 2022 waren ruim 30 mensen (bijna allemaal leden van IVN Amstelveen) aanwezig op de themabijeenkomst “Groene wijkinitiatieven” georganiseerd door IVN Amstelveen. Henk Breij leidde de dag in en uit. Doel van deze (in principe eenmalige) bijeenkomst was om met IVN-leden te delen wat er gaande is in Amstelveense wijken en de aanwezigen te inspireren nog meer groene initiatieven van de grond te (helpen) krijgen.

Ina Wisselink deelde haar ervaringen met boomspiegels in de Fideliolaan in de wijk Bankras-Kostverloren en legde uit dat dat via de formele weg niet gemakkelijk gaat. Piet Groen vertelde over het succes van de buurtmoestuin aan het Patriaplein in de wijk Patrimonium en hoe zij dat nu qua organisatie proberen te bestendigen.

Tot slot vertelde Wolter Buwalda hoe hij met de duurzaamheidscommissie de wijk Bovenkerk groener en duurzamer aan het maken is. Planmatig en dus stapje voor stapje groener en ook leuker.

Coby Cornielje introduceerde enkele zeer actieve mensen uit de wijk Elsrijk zoals Wytske met de door haar geïnitieerde ecologische tuin in Elsrijk (kruising IJsselsteinlaan en De Ruyschlaan), Evelien Rijkhoff met het succesverhaal van plantenbiebs (ontstaan in de wijk Randwijck maar inmiddels ook in andere wijken aanwezig) en Hans Steenvoorden over de natuurclub bij Stadsdorp Elsrijk en al haar activiteiten.

Na de pauze was er gelegenheid om aan de hand van grote A0-kaarten per wijk elkaar te vertellen wat er allemaal aan groene initiatieven in de wijk aanwezig was. En wat waar nog zou kunnen/moeten worden opgestart en wat er daarbij nodig is. Aan meerdere tafels was er sprake van een geanimeerd gesprek.

De middag werd afgesloten met een korte borrel en het uitspreken van de hoop dat groene wijkinitiatieven net als paddenstoelen overal de kop opsteken, mede dankzij IVN-leden. Wie namen en gegevens van contactpersonen wil van een wijk, kan zich wenden tot het bestuur.

Aad van Paassen

Mens en Vogel

Laatst bekeek ik op het internet een filmpje, dat plots onderbroken werd door een reclameboodschap van – dacht ik – Emirates, de vliegmaatschappij. Daarin liet een grote Canadese gans zich, met koptelefoon en al, business class vervoeren, terwijl je door het raampje zag hoe een groep soortgenoten alle moeite deed om het vliegtuig bij te houden. Dat ze dat nog bijna lukte was op zich ongelooflijk. Maar de boodschap leek toch te zijn: als alle vogels net zo slim zouden zijn als die ene gans, dan vlogen ze wel met Emirates, in plaats van zelf. En wat voor vogels gold, gold natuurlijk helemaal voor mensen. Mens en vogel, als lange-afstandstrekkingen een wonderlijk stel.

Nu is 'Mens & Vogel' ook het blad van Vogelbescherming Vlaanderen en in het nummer Herfst 2022 staat een leuk artikel over drieteenstrandlopers, lange-afstandstrekkingen bij uitstek. Een wandeling langs het strand in de winter is niet compleet zonder die ijverige hardloper, die uit arctische streken hiernaartoe zijn komen vliegen. Een wonderbaarlijke prestatie voor zo'n klein beestje. En hier op het strand maar rennen en eten en eten en rennen om warm te blijven. Terwijl een ander deel van de populatie daar blijkbaar geen zin in heeft en al is doorgevlogen naar Afrika, tot aan Namibië toe. Rustiger stranden en lekkerder weer. Uit ringonderzoek blijkt dat ze qua overwinteringsgebied zeer plaatstrouw zijn. En een enorme drive hebben om daar te komen. Dat bleek bij een vogel die op 11 augustus 2009 werd gefotografeerd in Zuid-Noorwegen en die al op 16 augustus "onder de kokospalmen op het strand van Eslama/ Ghana" werd gezien. Zo'n 6000 km in minder dan vijf dagen. Dat zou alleen mogelijk zijn "als de strandloper niet netjes de kustlijn van Afrika was gevolgd maar direct over de Sahara naar Ghana was gevlogen". Ooit was deze vogel in Ghana geringd en nu dus in een keer weer terug. Ook een goede manier om gewicht kwijt te raken. Bij vertrek weegt zo'n drieteen tot wel 100 gram om het in het winterkwartier met zo'n 45-55 gram te doen. Dat zie ik met de reizigers in de business class van Emirates nog niet zo gauw gebeuren. Overigens is de relatie mens-vogel voor de Belgen niet alleen een kwestie van competitie. Tja, hoe lang zou je er als mens over doen om op eigen kracht en zonder hulpmiddelen van Noordoost Groenland naar Namibië te komen?

drieteenstrandloper

foto Adri den Bakker

Precies 100 jaar geleden werd het (inmiddels Koninklijk) Belgisch Verbond voor de Bescherming van de Vogels opgericht door Markiezijn de Pierre de Bernis, in 1874 te Gent geboren als Antoinette Thérèse M.G. Cécile de Smet de Naeijer (aangenaam kennis te maken; ja, ik ben gek op zulke namen). Het artikel over die eeuw vogelbescherming gaat onder de kop: 100 jaar strijd. Met een pagina-grote foto van een jager, die de kijker twee dode houtsnippen presenteert. Die man heeft wel een balkje voor de ogen. Nog twee foto's: een van mistnetten en een van een hele club jagers. Dus het is wel duidelijk tegen wie die strijd, helaas nog steeds, ook gaat. Verder een artikel over de watersnip en de gaai. De Vlaamse gaai? "Mogelijkerwijs komt de naam uit Nederland, waar men in sommige winters grote groepen gaaien zag binnentrekken waarvan men dacht dat ze afkomstig waren uit Vlaanderen. Misschien slaat het op zijn bonte verenkleed dat menig Nederlander deed denken aan de welgestelde Vlaamse bourgeoisie". Denken wij zo? Maar ze geven ook een alternatief. Vlaamse gaai heeft niks met Vlaanderen te maken. Het is een verbastering uit het Frans van de 'geai flamant', de gaai met vlammeende of flamingo-kleuren en dus zijn de Vlamingen, die het Frans graag vernederlandsen, zelf de naamgevers van *Garrulus glandarius*.

De rubriek Kerkuilenverhalen gaat helemaal over muizen en braakballen en hoeveel braakballen je volgens de Fibonaccireeks zou moeten pluizen om alle 21 soorten muizen terug te vinden. "Ongeveer 28.657 prooidieren uit 5000-7000 braakballen". Ga er maar aan staan. Vogelbescherming Vlaanderen wenst ons (jong en minder jong) veel vogelkijkplezier tijdens de najaarstrek. Dat is toch aardig.

Van Vlaanderen naar de Zeeuwse delta, waar de Natuur- en Vogelwacht Schouwen-Duiveland en de Vereniging voor Natuur- & Landschapsbescherming Goeree-Overflakkee een paar keer per jaar het blad *Sterna* uitgeven. Wat krijg ik weer zin in ons 'rondje Zeeland', met aprilnummer en augustusnummer. Het staat vol vogelverhalen, vaak geschreven door leden van het Heerenleed Genootschap, een clubje Delta-veteranen uit de tijd dat de 'vogelsport' vooral iets voor jongens (oud en altijd jong gebleven) was.

Zeker als Gerard Ouweneel de pen opneemt, legt hij hem niet gauw neer. De Geelsnavelduiker van Stellendam. Adrenaline en dranghekken rond de haven en luchtcapriolen erboven. Op 21 en 22 januari jl. moet *Gavia adamsii* minstens 1000 toeschouwers hebben getrokken. Ook in het artikel Vogelvuurwerk is hij naast de Bastaardarend (in de Kwade Hoek) de hoofdpersoon. Maar het is een droevig verhaal; een paar dagen later spelde hij dood aan. Laten we hopen dat het niet door al die aandacht kwam. Voor Gerard was zijn komst wel de aanleiding om nog 's terug te denken aan de Ivoormeeuw van februari 1990, de jonge vorkstaartmeeuw, die op het dak van zijn oude Volvo landde, de alken, het stormvogeltje allemaal trofeeën die aan de roem van de buitenhaven van Stellendam hebben bijgedragen. Een foto van een Wenkbrauwwalbatros heeft hij vast toegevoegd voor een komend bezoek aan de haven. Ben ik al blij met onze Vogelatlas Amsterdam, wie in Zeeland de deur niet meer uit wil, schaffe de Avifauna Zeelandica aan, circa 1400 pagina's in 2 kloeke delen. "De moeder aller avifauna's?" staat in de kop van het artikel. En ik nog denken dat die Zeeuwen zulke bescheiden mensen waren.

Een relatief nieuw Zeeuws onderwerp: Zeearend versus windmolens en een mooi stuk over lepelaars: (vrijwel) jaarrond in de Delta te bewonderen. Wie echt tot het hart van het Zeeuwse vogel- en vogelaars leven wil doordringen moet het artikel “Kees de Kraker kijkt terug en vooruit” lezen. Nee, niks over leegstand en woningnood. Kees was 44 jaar vogelwacht en natuuronderzoeker op de Hompelvoet, een eilandje in de Grevelingen. Hij zorgde jaarlijks, namens het door hem opgerichte ecologisch adviesbureau Sandvicensis (de grote stern), voor het Grevelingenverslag. Ooit begon hij als vogelwachter om een kolonie grote sterns de nodige rust te verschaffen. Maar die verdween uit de Grevelingen. “Grote sterns verschijnen, blinken en verzingen” verzucht deze oude rot, alsof hij het een beetje over zichzelf heeft. Maar waar de groenknolorchis bijna verdween, rukte de herfstschroeforchis op tot recordhoogte. Dat je als vogelaar soms je best moet doen om een bepaald vogeltje te zien of te horen laat het artikel Nachtrietzangers je meebeleven. Bosrietzangers zingen vooral ’s nachts – omstreeks middernacht is de beste tijd, had Jan Meerma gelezen. Hij naar natuurgebied de Maire. “Het werd middernacht en wat een rust. Zo kroop de tijd voorbij en om kwart voor een begon ik toch een beetje te wanhopen. Maar tien voor een: daar begon zowaar een vogeltje te zingen. En een tweede sloot zich daarbij aan. Vijf minuten later waren ze weer stil. Maar toch, mens blij, vogel blij. Natuurlijk is ook de Vogelgriep een onderwerp voor Sterna. Maar Zeeland heet niet voor niks Zeeland, als er ook niet onder water wordt gekeken. De zee kat, een soort inktvis. ‘Zeeuws meisje’ van de onderwaterwereld. Met prachtige foto’s.

Geen nieuws goed nieuws, zeiden we vroeger. Maar wie wil tegenwoordig niet ieder moment van de dag nieuws hebben. Goed nieuws, geen nieuws lijkt dan ook te gelden. Slecht nieuws is pas nieuws. Sovonnieuws van september zet een wulp op de voorpagina: broedvogels 2021: wederom een slecht jaar voor de wulp. Wie het artikel leest ziet een staatje waarin 34 broedvogels een goed jaar hadden en 17, waaronder de wulp, een slecht jaar. Met de kop “- Veel soorten doen het goed, enkele blijven ver achter”. Rietzanger, gekraagde roodstaart en gele kwikstaart doen het goed, mogelijk ook door betere overleving in de Sahel. Maar dat soort trends kunnen plotseling weer omslaan. Geen echte winter, geen ruigpootbuizerd? Een overzichtsartikel met gegevens over de laatste 40 jaar laat een gestage afname zien. Maar het is (ook) bij roofvogels wel zo: is er een plotselinge piek in het voedselaanbod en overleven meer jongen, dan kunnen er ook opeens ‘goede jaren’ tussen zitten. De mens weet zich meestal slecht aan de vogel aan te passen, omgekeerd lukt het sommige vogels wel: ze gaan het dak op om te broeden. De scholeksters op de daken van Assen doen het al beter dan die in het buitengebied op de grond. En 10% van de visdieven weet ook al niet beter dan dat ze het op het dak moeten zoeken. Langzamerhand wordt steeds duidelijker dat de afname van de wilde eend met een te lage kuikenoverleving te maken heeft.

En omdat Sovon graag alles telt: in 2021 was 21% van de actieve waarnemers bij Sovon vrouw en de rest vrijwel allemaal man. Iets minder dan 1% stond geregistreerd als ‘overig’. In 1985 was het aandeel vrouwen slechts 6%. Na 2005 ging het ineens snel. Volgens Sovon waarschijnlijk veroorzaakt door het onder vrouwen populaire Meetnet Urbane Soorten (MUS).

beukenkoraalzwam

foto Henk Breij

Tenslotte een van mijn lievelingsbladen Tussen Duin en Dijk (nr. 3 2022), de natuur in Noord-Holland onder het vergrootglas. De paddenstoelen van Elswout en Koningshof, beukenkoraalzwam, blauwplaatstaalsteeltje, wat een schoonheden. Boommarters in het Noord-Hollands Duinreservaat. Weinig kans dat je ze tegenkomt. Nu ja, ’s nachts, op zoek naar de zang van de bosrietzanger, is er een kans. Ze blijken aan hun witgele bef individueel herkenbaar te zijn. Eindelijk bevers in Noord-Holland. Decennialang was onze provincie de enige zonder bevers. Vanaf 2021 lijkt die status veranderd te zijn en is er mogelijk sprake van kolonisatie. Dat lijkt mij dan weer overdreven. Op zoek dus maar naar vraatsporen aan bomen. Het dier zelf zal zich nog wel niet gauw laten zien. Jacobskruiskruid in de duinen samen met rood-zwarte Sint-Jacobsvlinder (van die geel-zwarte rupsen). Een heel boeiend artikel over hoe goede en slechte jaren elkaar in de natuur in evenwicht kunnen houden. Staat er dan niks in over vogels? Ja, een heel mooi stuk over bloembollenvelden (in de kop van Noord-Holland) en watervogels. Was ik er net van doordrongen dat bloembollenteelt door veelvuldig gifgebruik de pest is voor het bodemleven en het voorkomen van insecten. Dus niks voor vogels. Vogels reageren soms pragmatischer. Want het onder water zetten van percelen na de oogst ter bestrijding van distels en om aaltjes te doden, die de wortels van gewassen aantasten, trekt juist allerlei eenden en steltlopers aan. Om te foerageren en/of te rusten. Tussen 1990 en 2021 werden 332 tellingen uitgevoerd. In een staatje met 36 soorten verschijnen ook zeldzaamheden als poelruiter en grauwe franjepoot, die we een aantal jaren geleden bij ons rondje Noord-Holland daar zelf ook hebben gezien. Maar ook, als maximaal aantal per telling 270 bontbekplevieren en 370 kleine strandlopers. Dus een goede reden om in het najaar nog eens de bollen velden af te speuren. Wie liever thuisblijft, kan met wat er bij Marleen aan vogelbladen binnenkomt nog heel wat leren over mens en vogel.

Hans Koster.

Waarnemingen

Augustus (vervolg)

In de wijngaard zie ik op een vroege maandagochtend een kleine karekiet in het riet omhoogklimmen. Die zal hier niet lang meer blijven, denk ik.

In het Amsterdamse Bos horen we een zingende roodborst, een koolmees en zien we bij de Geitenboerderij heel veel boerenzwaluwen in de zon over het weiland en de geiten vliegen, in het bos zelf is het rustig. Maar toch horen we er een boomklever en zien we een fuut, blauwe reiger en roodborst.

waterhoen

foto Elly Riemens

September

Thuis zitten twee grote bonte spechten elkaar achterna tussen de bomen. Van onze eiken moeten de kauwen, gaaien en andere vogels het niet hebben. De bomen hebben alle onvolwassen eikels laten vallen, al meer dan een maand geleden. Er valt niets te eten. Jammer.

In de wijngaard zijn netten aangebracht om de druiven te beschermen tegen het vraatzuchtig gevogelte. Zowel eenden als fazanten, meerkoet, waterhoen en zelfs hazen vinden die druiven wel lekker. De medewerkers zijn er wat minder blij mee.

Adri meldt de eerste 7 smienten in de Middelpolder. Hans Koster is weer terug uit Spanje en dat zullen we weten ook: In de Bovenkerkerpolder ziet hij kieviten, goudplevieren, wulpen, boerenzwaluwen en een tiental gele kwikstaarten. In het Schinkelbos ziet hij een kuifeend met vier grote jongen en een ouderpaar dodaars met twee jongen, verder nog een blauwe flits en enkele tientallen overtrekkende boeren-, huis- en oeverzwaluwen. Ook een boomvalk was aanwezig.

Het valt veel mensen op dat we in Amstelveen heel veel krakeenden in de sloten hebben, meer dan wilde eenden. Hans meldt een olopje op de Tweeduizend El bij Schiphol. Er was een juveniel vrouwtje roodpootvalk gezien. Op de terugweg zag hij vier paapjes in het koolzaad en twee tapuiten op een sportveld. Ook mooi!

In het Amsterdamse Bos zie ik weer de halsbandparkiet, roodborst, kauw, kraaien en een nijlgans ouderpaar met 11 volwassen jongen. Gelukkig hoeven ze die niet te voeren. Thuis heb de kooi met pindacake opgehangen en het is gelijk raak. Als ik er vorige jaren twee tegelijk zag was het veel, nu zijn de kool-, pimpel- en staartmees met 5 tot 7 tegelijk aanwezig. Allemaal willen ze eten. Voorlopig is er nog geen 'baas' te bekennen, dus het gaat er rustig aan toe. Buiten mijn balkon zie ik twee heggenmussen, twee Turkse tortels, kool-, pimpelmees, houtduif, merel en houtduiven.

Vandaag zijn er vijf kool- en vier pimpelmezen tegelijk in de kooi aanwezig. Binnen een week is de cake op. Ik heb al nieuwe besteld.

smienten

foto Adri den Bakker

Hans Koster ziet bij de Pier tot zijn geluk nog 7 grote sterns, die kennelijk zijn ontsnapt aan de slachting eerder dit jaar door de vogelgriep. Bij de IJdoornpolder telt hij 18 baardmannetjes, ze waren mooi te zien en te horen. Een bruine kiekendief kwam langs vliegen bij de Kinseldam en hij ziet ook nog eens 8 reuzensterns met die vuurrode lange snavels langskomen.

Thuis landt er ineens een vink in de acacia maar ze wordt onmiddellijk verjaagd door meneer koolmees. Peter-Paul hoort een zingende tjiftjaf in zijn wijk, die worden ook door Hans gemeld. Adri is kennelijk in het Lauwersmeergebied, want ze meldt van daar uit tientallen boerenzwaluwen.

Hans is in de Waverhoek waar het riet zo hoog is, dat je een trap nodig hebt om eroverheen te kijken. Bruine kiekendieven hebben daar geen last van en de Cetti's zanger en rietgorzen ook niet. Arend ziet bij de Pier een goudplevier, niet op de plaats waar we hem vaker zien, maar toch. Huub maakt er een paar foto's van en stuurt die door, hij was er ook en ziet ook nog een sneeuwgorst, een vlucht drieteentjes en een meeuw die een schol heeft gevangen, maar hoe eet hij die?

We gaan naar de Nieuwe Driemanspolder bij Zoetermeer, voor het eerst, er valt veel regen, dat is jammer. Maar we zien daar o.a. rosse stekelstaarten, tapuit, geoorde futen, pijlstaart, lepelaar, bonte strandloper, goudplevier. Peter-Paul ziet bij Schiphol nog boerenzwaluwen maar ook 8 patrijzen, veldleeuwerik, bruine kiek en goudplevier. Die patrijzen, daar ben ik jaloers op!

In de Middelpolder ziet Hans Koster nog twee boerenzwaluwen, vier lepelaars. Een zestigtal watersnippen schrieken van een sperwer en vliegen op, ze laten zich weer vrijwel onzichtbaar in een oever zakken.

De sperwer wordt verjaagd door een zwarte kraai. Adri ziet in de Middelpolder een ijsvogel bij de waterzuivering en een grote groep lepelaars in zuidelijke richting vliegen.

roodborst

foto Diana Dobrosch

Oktober

Op 1 oktober is er een paddenstoelenexcursie, geleid door Henk en Jenny. We zien er veel, de regen van de afgelopen dagen heeft al die paddenstoelen uit de grond gekregen. En weer wordt er geoogst in de wijngaard, dit keer de johannieter, een witte druif. Om dat te doen laten we alle netten zakken zodat we bij de druiven kunnen. Kennelijk laten we een haas schrikken die weg wil maar niet weg kan vanwege al die netten. In paniek rent hij heen en weer en gilt daarbij. Een eng geluid waar iedereen geschrokken van opkijkt.

Jaap en ik gaan naar Texel en hebben daar een geweldige tijd, mooie dagen afgewisseld met regen en bewolking. We hebben weer een muis op ons balkon, hij klimt langs de muur omhoog naar de pindacake. De mezen bekijken hem zorgvuldig en gaan een stapje opzij. Twee Turkse tortels hebben belangstelling voor ons balkon en landen op de nestkast. Ik waarschuw ze maar vast, dat gaat het niet worden. Het dakje van de kast loopt schuin af. Nestmateriaal rolt er zo vanaf.

De werkgroep gaat naar de Huizer Pier. De eider zien we niet meer maar er is genoeg ander gevogelte aanwezig, waaronder kleine zwanen, een ijsvogel, meer dan 10 do-daarsjes, we horen een tjiftjaf, verschillende waterrallen, winterkoning en Cetti's zanger. Op de terugweg maken wij een uitstapje naar de Tafelberg. Geen vogel te bekenen, wel hier en daar paddenstoelen.

Tijdens een rondje Middelpolder hoor ik weer een wateral vanaf dezelfde plek als vorig jaar: een stamgast dus. Verder bijna alle eenden, een enkele grote zilver, opvliegende watersnippen vanaf het bovenland. Bij de manege in het Amsterdamse Bos is hoog in de bomen een vergadering gaande. 20 à 30 zwarte kraaien hebben zich daar vanuit alle hoeken verzameld. Soms is het rustig maar vaker lopen de discussies hoog op en wordt er wat af gekrakeeld. Na ca. 30 minuten is de rust terug en vertrekken ze weer. Niet allemaal tegelijk en in alle richtingen. Net mensen.

tureluur

foto Marga Ronhaar

In de Groene Zegge van september jl. staat op pagina 10 een foto van een ekster, en geen scholekster

huismus

foto Jeannette Schenk

Bij de Petten zie ik twee groenpootruiters, bonte strandlopers en tureluur. Bij de Zandpolder boven Callantsoog lopen 11 kemphanen.

Er is grote opwinding over valse gierzwaluwen, ze worden overal langs de kust gezien. Ook ik loop met mijn hoofd in de wolken langs de kust maar zie ze niet.

Op 31 oktober maken we een rondje Oostvaardersplassen. Soms moet je naar een restaurant om huismussen te zien. Niet op je bord, maar rond je voeten op zoek naar kruimels. Bij Hajé langs de A6 is dat het geval. Nu zie ik heel weinig huismussen, dus ik ben er blij mee en gooi wat kruimels op de grond. Het wordt gezellig druk bij onze tafel.

En weer zie ik een ijsvogel. Mijn derde dit jaar, het moet niet gekker worden; twee jaar niet één en nu drie in een jaar! Vanuit Hajé - ik neem altijd mijn kijker mee naar binnen - kijk ik naar het water en plots vliegt hij mijn kijker binnen. Zo leuk, hij gaat erbij zitten en laat zich goed bekijken.

Verder zie ik daar langs de smalle Torenavalkweg een paapje, een grote groep vinken, jammer genoeg zonder keep en verder weg hoor ik een roffelende specht en natuurlijk Cetti's zanger heel dichtbij.

Marleen Andriessen

ijsvogel

foto Marry de Boer

Van de penningmeester

Contributie

Met ingang van 1 januari 2023 gelden de volgende contributiebedragen:

- Leden €25,00
- Gezinsleden € 9,00
- Donateurs € 15,00 (minimale bijdrage)

Het verenigingsjaar loopt van 1 januari tot en met 31 december. Leden of donateurs die zich in een jaar aanmelden ná 1 september, krijgen een korting van 50% op de contributie van het lopende jaar.

Contributiefacturen

De contributiebedragen worden eenmaal per jaar per e-mail in rekening gebracht. Leden en donateurs van wie geen e-mail-adres bekend is bij de afdeling, ontvangen de contributiefactuur per post. De contributie- en donatiefacturen voor 2023 worden medio december 2022 verstuurd aan onze (gezins-)leden en donateurs. Iedereen wordt verzocht dit uiterlijk 31 januari te voldoen.

Leden die zijn aangemeld via IVN landelijk, ontvangen de factuur vanuit het landelijk bureau.

Ina Wisselink, penningmeester

IVN Lettersudoku dec. 2022

L	S				U			
		A	V			S		C
	T	C	I		A			V
				V	L		C	A
	L	T	R		S	U		
			A					R
			L			C	I	
I		R						

A C I L R S T U V

Tabel van de IVN lettersudoku zo invullen, dat elke rij, elke kolom en elk 3x3 blok alle letters bevat die onder de lettersudoku staan.

Op 10 januari staat de oplossing op de website van IVN Amstelveen

Ledenadministratie

Vriendelijk verzoek aan al onze leden en donateurs om wijzigingen in e-mailadres, woonadres en/of telefoongegevens zo vlug mogelijk aan mij door te geven. *

Wil je je afmelden als lid of donateur? Doe dat dan **vóór 15 november** van het lopende verenigingsjaar door een mailtje of een brief te sturen naar de ledenadministratie. *

Wijzigingen in de vorm van je lidmaatschap (bijvoorbeeld: je wilt actief lid worden i.p.v. donateur) graag doorgeven aan de ledenadministratie vóór het einde van het lopende verenigingsjaar.

* Mijn (e-mail)adresgegevens staan op pagina 2 van De Groene Zegge.

Lennie Stegeman, Ledenadministratie

uilskuikens

foto Marry de Boer

Boekhandel Blankevoort

Rembrandtweg 649-651 ☎ 1181 GV Amstelveen
020 6455694 📧 boekhandelblankevoort@planet.nl

Frank van Groen e.a.

Vogelatlas

Amsterdam

Broedvogels en wintervogels in en rond de hoofdstad

Niet eerder is de hoofdstedelijke vogelwereld zo uitgebreid geïnventariseerd en beschreven. Alle soorten, soortgroepen en landschappen in de Amsterdamse regio komen uitgebreid aan bod. Met aanbevelingen voor iedereen om de vogelrijkdom te behouden en te versterken.

Noordboek natuur
Gebonden, 398 pagina's.

€ 34,90

Kom langs in de winkel of maak € 38,40 (prijs + halve porto) over op NL12 INGB 0007 2780 05 t.n.v. Boekhandel Blankevoort o.v.v. 'vogelatlas a'dam'. En vergeet daarbij vooral niet uw naam en adresgegevens te vermelden!

Coördinatoren

Rondleidingen
Henk Breij : 6410179

Tentoonstellingen
Jeanine Brederoo : 6435836

Paddenstoelencursus
Jenny Breij : 6410179

IVN stand
Bas ten Asbroek : 06-23250469

Natuurgidsencursus
Info bestuur

Insectencursus
Els Poel-Hellinga : 6404626

Vogelcursussen
Marleen Andriessen : 6455207

Bomenwerkgroep
Jeanine Brederoo : 6435836

Insectenwerkgroep
vacant

Natuurfotografiewerkgroep
Saskia Persoon: 06-10817823

Paddenstoelenwerkgroep
Henk Breij: 6410179

Plantenwerkgroep
Henk Glas: 6470737

Vogelwerkgroep
Marleen Andriessen: 6455207

Weidevogelbescherming
Aad van Paassen: 6412548

PR
Diana Dobrosch
d.dobrosch@outlook.com

Publiciteit
Bas ten Asbroek: 06-23250469
bas_ten_asbroek@yahoo.com

Redactie "de Groene Zegge"
Hetty Kok
hettykok@outlook.com

Redactie website
Jeannette Schenk
webmaster.amstelveen@ivn.nl

Website
www.ivn.nl/afdeling/amstelveen

Foto's voorkant: Piet de Boer
Marga Ronhaar: fazant

Foto achterkant: Henk Fritscheck

**Wij zijn blij met uw kopij
Graag inleveren voor 10 februari 2023**

Colofon

De Groene Zegge is het mededelingen- en informatieblad voor leden en donateurs van IVN, Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid, afdeling Amstelveen. Het blad wordt vier keer per jaar, aan het einde van het kwartaal gratis aan leden en donateurs toegezonden.

IVN is een landelijke vereniging van vrijwilligers die streeft naar meer natuur en een betere kwaliteit van het milieu. Zij doet dit door activiteiten op het gebied van voorlichting en educatie voor jong en oud, zoals excursies, cursussen, tentoonstellingen, enz.

Het lidmaatschap is € 24,00 per jaar (gezinsleden € 9,00). Donateurs: v.a. € 15,00 per jaar.

Opzeggingen dienen vóór 15 november bij de ledenadministratie binnen te zijn.

Ledenadministratie: Lennie Stegeman (zie bestuur).

Info: Jan van Willigenburg, secretaris, tel. 020-6795094. Website: www.ivn.nl/afdeling/amstelveen.

Kopij aanleveren bij de redactie vóór de volgende sluitingsdata: 10/2, 10/5, 10/8, 10/11.

Teksten bij voorkeur getypt en niet opgemaakt. Redactie: Hetty Kok (zie coördinatoren).

I.v.m. auteursrechten dienen overgenomen teksten e.d. te zijn voorzien van bronvermelding en de goedkeuring van de auteur. De redactie behoudt zich het recht voor teksten in te korten.

Drukker: Editoo B.V. Schaapsdrift 49, 6824GP Arnhem, tel. 0857737742, info@editoo.nl, www.editoo.nl

Retouradres Redactie De Groene Zegge
Dukdalf 44, 1186 WT Amstelveen

Beleef de natuur

